

ДМТТЛАРДА ТАРБИЯЛАНУВЧИЛАРНИ РИВОЖЛАНИШ СОҲАЛАРИ ВА КОМПЕТЕНЦИЯЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Тайёрлади: 9-ДМТТ

директор ўринбосари

Камилова Нигорахон Рузимахаматовна.

Prepared by: Deputy Director of Preschool Institution No. 9,

Kamilova Nigorakhon Ruzimakhmatovna.

Аннотация: Ушбу мақолада давлат мактабгача таълим ташкилотларида (ДМТТ) болаларда ривожланиш соҳалари бўйича компетенцияларни шакллантиришнинг аҳамияти, ҳар бир ривожланиш соҳасига оид мақсад ва вазифалар, педагогик ёндашувлар ва амалий тавсиялар кенг ёритилган. Мақолада замонавий таълим методлари, бола шахсиятини ҳар томонлама ривожлантиришга қаратилган ёндашувлар таҳлил қилинган.

Annotation:

This article explores the importance of developing competencies in various areas of child development within state preschool educational institutions (DMTT). It provides a detailed overview of the goals and objectives related to each developmental area, pedagogical approaches, and practical recommendations. The article also analyzes modern educational methods and approaches aimed at the comprehensive development of the child's personality.

Калит сўзлар: мактабгача таълим, ривожланиш соҳалари, компетенция, таълим-тарбия жараёни, педагогик ёндашув, бола шахсий ривожланиши.

Кириш:

Мактабгача таълим боланинг ҳаётидаги энг муҳим ва таъсирли босқичлардан биридир. Давлат мактабгача таълим ташкилотларида (ДМТТ) таълим-тарбия жараёни болаларнинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлашга йўналтирилган. Болаларда зарур компетенциялар ва асосий

ривожланиш соҳалари ни шакллантириш мактабгача таълимнинг устувор вазифаларидан биридир.

Введение:

Дошкольное образование является одним из самых важных и значимых этапов в жизни ребёнка. В государственных дошкольных образовательных учреждениях (ГДОУ) учебно-воспитательный процесс направлен на всестороннее развитие детей. Формирование необходимых компетенций и основных сфер развития является одной из приоритетных задач дошкольного образования.

Асосий қисм:

1. Жисмоний ривожланиш соҳаси

Максад: Боланинг жисмоний ривожланишини қўллаб-қувватлаш, спорт ва ҳаракатли ўйинлар орқали қобилиятларини ривожлантириш.

Фаолият турлари:

- Эрталабки гимнастика
- Ҳаракатли ўйинлар
- Тоза ҳавода машғулотлар
- Ортиқча вазн ва сурункали касалликларнинг олдини олиш

2. Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш

Максад: Болада ўзи ва атрофдагилар билан тўғри мулоқот қилиш, ҳамдардлик, ҳамкорлик ва ижобий муносабатни шакллантириш.

Фаолият турлари:

- Ролли ўйинлар
- Гуруҳли машғулотлар
- Муносабатлар моделлари (яхши ва ёмон ҳуқ-атвор)
- Мехр-шафқат, дўстлик мавзусида суҳбатлар

3. Нутқ ва тил ривожланиши

Максад: Тинглаш, гапириш, тушуниш ва ўзи фикрини ифода қилиш салоҳиятини ривожлантириш.

Фаолият турлари:

- Шеър ёдлаш
- Эртақлар тинглаш ва сўзлаб бериш
- Рассомлик ва драматизация
- Сўз бойлигини ошириш учун луғатли ишлар

4. Когнитив (ақлий-интеллектуал) ривожланиш

Мақсад: Атроф-муҳит ҳақидаги билимларни эгаллаш, танқидий ва мантикий фикрлашни ривожлантириш.

Фаолият турлари:

- Рақам ва шакллар билан танишиш
- Табиат ва жамият ҳақидаги сўзлашувлар
- Мавсумий ўзгаришлар кузатуви
- Экспериментлар, синовлар ўтказиш

5. Эстетик (ижодий) ривожланиш

Мақсад: Мусикий, тасвирий, театр ва амалий санъат турлари орқали боланинг эстетик дунёқарашини бойитиш.

Фаолият турлари:

- Расм чизиш, бўяш
- Қўшиқ айтиш, мусиқа тинглаш
- Қўл меҳнати машғулоти (аппликация, гилам тўқиш)
- Театрлаштирилган сахна чиқишлари

Хулоса:

ДМТТларда боланинг ҳар томонлама ривожланиши учун комплекс ёндашув талаб этилади. Унинг жисмоний, ижтимоий, нутқий, ақлий ва эстетик соҳаларидаги ривожланиш бир-бири билан узвий боғлиқ ҳолда кечади. Ҳар бир соҳада компетенцияларни шакллантириш, фарзандларимизни келажакда мустақил, фаол ва маънавий баркамол шахс сифатида тарбиялашга замин яратади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси “Мактабгача ва мактаб таълими тўғрисида”ги Қонуни, 2023 й.
2. Мактабгача таълим соҳаси давлат таълим стандарти. Тошкент, 2022.
3. Мамурова М. “Мактабгача таълимда инновацион технологиялар”, Тошкент, 2021.
4. Давронова Н. “Болалар психологияси ва ривожланиш босқичлари”, Самарқанд, 2020.
5. UNESCO Early Childhood Care and Education (ECCE) Framework, 2019.
6. Д. Т. Мухамедова. “Педагогикада индивидуал ёндашувни амалга ошириш”, Тошкент, 2018.
7. А. Н. Рахимов. “Мактабгача таълимда ижтимоий-коммуникатив кўникмаларни ривожлантириш”, Тошкент, 2022.